

UKŁADY W LOCARNO

podpisane dn. 16 października 1925 r.

Dotychczas wyszły z druku, jako załączniki do „Przeglądu Politycznego”, pełne teksty następujących dokumentów:

Dokumenty w sprawie gwarancyj i rozbrojenia.

Protokół o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych (Protokół Genewski).

Plan Dawes'a i Sprawozdanie Mc. Kenna'y.

Układ Londyński z dn. 30 sierpnia 1924 r.

Dokumenty w sprawie Kłajpedy (wraz z konwencją kłajpedzką).

Memorjał litewski w sprawie Wilna.

Umowy rosyjsko-chińskie z dn. 31 maja 1924 r.

Traktaty angielsko-rosyjskie z dn. 8 sierpnia 1924 r.

Traktat handlowy angielsko-niemiecki z dn. 2 grudnia 1924 r.

Traktat przymierza między Francją a Czechosłowacją.

Pakt przyjaźni między Włochami a Jugosławiją.

Traktat handlowy włosko-rosyjski z dn. 7 lutego 1924 r.

Korespondencja w sprawie wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów.

Układy, podpisane dn. 16 października 1925 r. w Locarno.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGŁĄDU POLITYCZNEGO”

WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 47. TELEFON 136-58.

KONTO CZEKOWE P. K. O. № 8750.

PRENUMERATA: ROCZNA—20 ZŁ., PÓŁROCZNA—10 ZŁ.

POJEDYŃCZE ZESZYTY I KOMPLETY SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH I W ADMINISTRACJI PISMA.

673320 1122950

Układy w Locarno

podpisane dnia 16 października 1925 r.

Pełny tekst protokołu końcowego
konferencji w Locarno wraz z pro-
=jektami traktatów i konwencyj=

W A R S Z A W A 1925

WYDAWNICTWO „PRZEGLĄDU POLITYCZNEGO”

W 113

11 357015

ODBITO W DRUKARNI
LEONA NOWAKA
WARSZAWA, WARECKA 12
TEL. 244-99. LISTOPAD 1925.

IV 63/11/86

1. Protokół końcowy konferencji w Locarno wraz z aneksami, podpisany dn. 16 października 1925 r.

Przedstawiciele rządów: niemieckiego, belgijskiego, brytyjskiego, francuskiego, włoskiego, polskiego i czechosłowackiego, zebrani w Locarno w dniach od 5-go do 16-go października 1925 r. w celu wyszukania za wspólną zgodą środków ochrony swych narodów od klęski wojny i opracowania sposobów pokojowego załatwiania sporów wszelkiego rodzaju, które ewentualnie mogłyby powstać między niektórymi z nich, udzielili swej zgody na projekty dotyczących ich traktatów i konwencji, opracowane w ciągu niniejszej konferencji, a które wzajemnie odnoszą się jedne do drugich:

Traktat między Niemcami, Belgją, Francją, Wielką Brytanią i Włochami (Aneks A.); konwencja arbitrażowa między Niemcami a Belgją (Aneks B.); konwencja arbitrażowa między Niemcami a Francją (Aneks C.); traktat arbitrażowy między Niemcami a Polską (Aneks D.); traktat arbitrażowy między Niemcami a Czechosłowacją (Aneks E.).

Akty te, paraflowane już teraz *ne varietur*, będą nosiły datę dzisiejszą; przedstawiciele stron zainteresowanych zobowiązują się spotkać w Londynie dn. 1-go grudnia r. b., aby dokonać na tem samem posiedzeniu formalności podpisania aktów, ich dotyczących.

Minister Spraw Zagranicznych Francji podaje do wiadomości, że w wyniku projektów traktatów arbitrażowych wyżej wymienionych, Francja, Polska i Czechosłowacja ustaliły również w Locarno projekty umów, mających na celu zapewnienie sobie wzajemnie dobrodziejstw wspomnianych traktatów. Te umowy będą złożone w Lidze Narodów zgodnie z przepisami, ale już teraz p. Briand oddaje do dyspozycji państw, reprezentowanych na konferencji, kopje tych umów.

Sekretarz Stanu Spraw Zagranicznych Wielkiej Brytanji proponuje, aby w odpowiedzi na pewne żądania wyjaśnień odnośnie do artykułu 16-go Paktu Ligi Narodów, przedstawione przez Kanclerza i Ministra Spraw Zagranicznych Niemiec, wystosować do nich pismo, którego projekt dołącza się przy niniejszem (Aneks F.) w tym samym czasie, kiedy będzie załatwiana

formalność podpisywania aktów wyżej wymienionych. Propozycja ta została przyjęta.

Przedstawiciele rządów, reprezentowanych na konferencji, wyrażają swe głębokie przekonanie, że wejście w życie tych traktatów i konwencji przyczyni się w dużym stopniu do sprowadzenia odprężenia moralnego między narodami i że ułatwi ono w wysokiej mierze rozwiązanie wielu zagadnień politycznych i ekonomicznych, zgodnie z interesami i uczuciami narodów, a utrwalając pokój i bezpieczeństwo w Europie, pozwoli przyspieszyć w sposób skuteczny rozbrojenie, przewidziane w artykule 8-ym Paktu Ligi Narodów.

Zobowiązują się oni udzielić swego szczerego poparcia pracom już rozpoczętym przez Ligę Narodów, odnoszącym się do rozbrojenia, i szukać ich urzeczywistnienia w drodze ogólnego porozumienia.

Locarno, dn. 16-go października 1925 r.

(--)
Dr. Luther
Stresemann
Emile Vandervelde
Aristide Briand
Austen Chamberlain
Benito Mussolini
Aleksander Skrzyński
Dr. Edward Beneš.

Aneks A.

Projekt paktu reńskiego.

Prezydent Rzeszy Niemieckiej, Jego Królewska Mość Król Belgów, Prezydent Republiki Francuskiej, Jego Królewska Mość Król Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanji i Irlandji oraz zamorskich terytorjów brytyjskich, Cesarz Indyj, Jego Królewska Mość Król Włoch,

Troszcząc się o zaspokojenie pragnienia bezpieczeństwa i ochrony, ożywającego narody, które przeniosły klęskę wojny 1914-1918 r.;

Stwierdzając uchYLENIE traktatów o neutralizacji Belgji i świadomości konieczności zapewnienia pokoju w strefie, która tak często była terenem konfliktów europejskich;

A jednocześnie ożywiłi szczerem pragnieniem dania wszystkim podpisanym zainteresowanym państwom gwarancyj uzupełniających w ramach Paktu Ligi Narodów i traktatów, będących w mocy między niemi,

Postanowili zawrzeć w tym celu traktat i wyznaczili jako swych pełnomocników:

.

którzy po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych jako dobre i w należytej formie sporządzone, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł 1.

Wysokie Strony Umawiające się gwarantują indywidualnie i zbiorowo, tak jak to postanowiono w następnych artykułach, utrzymanie terytorjalnego

status quo, wynikającego z granic między Niemcami a Belgją i między Niemcami a Francją, oraz nietykalność rzeczonych granic, tak jak są ustalone traktatem pokojowym, podpisanym w Wersalu dn. 28-go czerwca 1919 r. lub w jego wykonaniu, jako też przestrzeganie postanowień artykułów 42 i 43 wspomnianego traktatu, odnoszących się do strefy zdemilitaryzowanej.

Artykuł 2.

Niemcy i Belgja, oraz Niemcy i Francja, zobowiązują się wzajemnie nie dokonywać ataku ani najazdu, oraz nie uciekać się, ani z jednej, ani z drugiej strony, w żadnym wypadku do wojny.

Jednakże postanowienie to nie ma zastosowania, gdy chodzi o:

1) zastosowanie prawnie uzasadnionej obrony, t. zn. przeciwstawienia się pogwałceniu zobowiązania, zawartego w poprzednim ustępie, lub mającemu miejsce oczywistemu przekroczeniu artykułów 42 i 43 wymienionego traktatu wersalskiego, gdy przekroczenie to stanowi niesprowokowany akt agresji, lub gdy zgrupowanie sił zbrojnych w strefie zdemilitaryzowanej wymaga natychmiastowej akcji;

2) akcję wykonywaną w zastosowaniu artykułu 16 Paktu Ligi Narodów;

3) akcję wykonywaną na podstawie postanowienia, powziętego przez Zgromadzenie lub Radę Ligi Narodów, lub w zastosowaniu artykułu 15 ustęp 7 Paktu Ligi Narodów z zastrzeżeniem, aby, w tym ostatnim wypadku, akcja była skierowana przeciwko państwu, które pierwsze dokonało napaści.

Artykuł 3.

Biorąc pod uwagę zobowiązania, przyjęte w artykule 2 niniejszego traktatu, Niemcy i Belgja, oraz Niemcy i Francja zobowiązują się załatwiać drogą pokojową i w sposób poniżej ustalony wszystkie sprawy, jakiegokolwiek byłyby rodzaju, które mogłyby je dzielić, a które nie mogłyby być uregulowane w drodze zwykłego postępowania dyplomatycznego:

Wszystkie sprawy, w których Strony zaprzeczałyby sobie wzajemnie pewnego prawa, będą oddane sędziom, do decyzji których Strony zobowiązują się zastosować.

Wszystkie inne sprawy będą przekazane komisji pojednawczej, a jeśli proponowana przez tę komisję ugoda nie zostanie przez obie Strony przyjęta, sprawa zostanie przekazana Radzie Ligi Narodów, stanowiącej zgodnie z artykułem 15 Paktu Ligi.

Sposób zastosowania tych metod pokojowego załatwiania stanowi przedmiot specjalnych konwencji, podpisanych w dniu dzisiejszym.

Artykuł 4.

1. Jeżeli jedna z Wysokich Stron Umawiających się uważa, że ma lub miało miejsce pogwałcenie artykułu 2 niniejszego traktatu lub przekroczenie artykułów 42 lub 43 traktatu wersalskiego, wnosi ona niezwłocznie sprawę przed Radę Ligi Narodów.

2. Od chwili, gdy Rada Ligi Narodów stwierdzi, że takie pogwałcenie lub przekroczenie miało miejsce, zawiadomi ona o tem niezwłocznie mocarstwa, podpisujące niniejszy traktat, i każde z nich obowiązuje się w podobnym wypadku udzielić niezwłocznie swej pomocy mocarstwu, przeciwko któremu akt inkryminowany został wymierzony.

3. W wypadku oczywistego pogwałcenia artykułu 2 niniejszego traktatu, albo oczywistego przekroczenia artykułów 42 lub 43 traktatu wersalskiego przez jedną z Wysokich Stron Umawiających się, każde z pozostałych mocarstw umawiających się zobowiązuje się już obecnie udzielić niezwłocznie swej pomocy Stronie, przeciwko której skierowane będzie to pogwałcenie lub przekroczenie, z chwilą, gdy wspomniane mocarstwo będzie w stanie zdać sobie sprawę, że to pogwałcenie stanowi niesprobowany akt napaści, i że bądź z powodu przekroczenia granicy, bądź z powodu rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich, bądź też z powodu zgrupowania wojsk w strefie zdemilitaryzowanej, natychmiastowa akcja jest konieczna. Tem niemniej Rada Ligi Narodów, do której się zwrócono w tej sprawie, zgodnie z pkt. pierwszym niniejszego artykułu, wypowie się o wynikach swoich badań. Wysokie Strony Umawiające się zobowiązują się działać w tym wypadku zgodnie z zaleceniami Rady, udzielonemi przy jednomysłności głosów z wyłączeniem głosów reprezentantów Stron zaangażowanych w działaniach nieprzyjacielskich.

Artykuł 5.

Postanowienie artykułu 3 niniejszego traktatu pozostaje pod gwarancją Wysokich Stron Umawiających się, tak jak jest to przewidziane poniżej:

Jeżeli jedno z mocarstw, wymienionych w artykule 3, odmawia zgody na zastosowanie metody pokojowego załatwienia sprawy, lub wykonania decyzji arbitrażowej albo sądowej, i ucieka się do pogwałcenia artykułu 2 niniejszego traktatu, albo przekroczenia artykułów 42 lub 43 traktatu wersalskiego, przepisy artykułu 4 niniejszego traktatu zostaną zastosowane.

W wypadku, gdyby jedno z mocarstw, wymienionych w artykule 3, odmówiło swej zgody na zastosowanie metod pokojowego załatwienia sprawy albo wykonania decyzji arbitrażowej lub sądowej, bez uciekania się do pogwałcenia artykułu 2 niniejszego traktatu albo przekroczenia artykułów 42 lub 43 traktatu wersalskiego, druga Strona zwróci się do Rady Ligi Narodów, która zaproponuje, jakie środki mają być zastosowane. Wysokie Strony Umawiające się zastosują się do tych propozycji.

Artykuł 6.

Postanowienia niniejszego traktatu nie naruszają w niczem praw i obowiązków, wpływających dla Wysokich Stron Umawiających się z traktatu wersalskiego, jak również z układów uzupełniających, włącznie z układami, podpisanymi w Londynie dn. 30 sierpnia 1924 r.

Artykuł 7.

Traktat niniejszy, zmierzający do zapewnienia pokoju i zgodny z Paktem Ligi Narodów, nie będzie mógł być interpretowany, jako zwężający zakres misji Ligi, mającej na celu przedsięwzięcie środków właściwych dla skutecznego zabezpieczenia pokoju świata.

Artykuł 8.

Traktat niniejszy zostanie zarejestrowany w Lidze Narodów zgodnie z Paktem Ligi. Pozostanie on w mocy aż do chwili, gdy na życzenie jednej z Wysokich Stron Umawiających się, notyfikowane na trzy miesiące naprzód pozostałym mocarstwom, podpisującym traktat, Rada stwierdzi większością co najmniej dwóch trzecich głosów, że Liga Narodów zapewnia Wysokim Stronom Umawiającym się wystarczające gwarancje, i wówczas traktat straci swoją moc obowiązującą po upływie jednego roku.

Artykuł 9.

Traktat niniejszy nie nakłada żadnych zobowiązań na żadne z dominjów brytyjskich i Indje, chyba że rząd danego dominjum lub Indyj oznajmi, że przyjmuje te zobowiązania.

Artykuł 10.

Traktat niniejszy zostanie ratyfikowany, a dokumenty ratyfikacyjne będą złożone w Genewie w archiwach Ligi Narodów natychmiast, jak tylko będzie to możliwe.

Wejdzie on w życie z chwilą, gdy wszystkie ratyfikacje zostaną złożone, a Niemcy zostaną członkiem Ligi Narodów.

Traktat niniejszy, sporządzony w jednym egzemplarzu, zostanie złożony w archiwach Ligi Narodów, której Sekretarz Generalny będzie proszony o wręczenie każdej z Wysokich Stron Umawiających się uwierzytelnionych jego odpisów.

Na dowód czego wyżej wymienieni pełnomocnicy podpisali niniejszy traktat.

Sporządzono w Locarno, dn. 16 października 1925 r.

(—) L., Str., E.V., A.B., A.C., B.M.

Aneks B.

Projekt konwencji arbitrażowej między Niemcami a Belgją.

Podpisani, należycie upoważnieni, wyznaczeni przez swe rządy dla ustalenia sposobów, według których, tak jak to przewidziano w artykule 3-cim traktatu zawartego w dniu dzisiejszym między Niemcami, Belgją, Francją, Wielką Brytanią i Włochami, będzie się przystępowało do pokojowego rozwiązywania wszystkich spraw, które nie mogłyby być rozwiązane polubownie między Niemcami a Belgją,

Zgodzili się na następujące postanowienia:

(Dalej tekst konwencji jest identyczny z tekstem części I i II oraz postanowień ogólnych traktatu arbitrażowego polsko-niemieckiego—Aneks D str. 10, z opuszczeniem artykułu 21, który jest powtórzeniem art. 7 projektu paktu reńskiego).

Projekt konwencji arbitrażowej między Niemcami a Francją.

(Tekst konwencji niemiecko-francuskiej jest identyczny z tekstem konwencji niemiecko-belgijskiej — Aneks B, str. 9).

Projekt traktatu arbitrażowego między Niemcami a Polską.

Prezydent Rzeszy Niemieckiej i Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Jednakowo zdecydowani do utrzymania pokoju między Niemcami a Polską przez zapewnienie pokojowego załatwiania sporów, które mogłyby wynikać pomiędzy obu krajami;

Stwierdzając, że poszanowanie praw, ustalonych przez traktaty lub wynikających z prawa narodów, jest obowiązujące dla trybunałów międzynarodowych;

Zgodnie uznając, że prawa danego państwa nie mogą być zmienione inaczej, niż za jego zgodą;

I uważając, że szczere stosowanie się do sposobów pokojowego załatwiania sporów międzynarodowych pozwala rozstrzygać, bez uciekania się do siły, sprawy, które mogłyby dzielić państwa,

Postanowili urzeczywistnić w traktacie swe wspólne zamiary w tym względzie i mianowali swymi pełnomocnikami:

.

którzy, po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i w należytej formie sporządzone, zgodzili się na następujące postanowienia:

C z ę ś ć I.

Artykuł 1.

Wszelkie sporne sprawy między Niemcami a Polską, jakiegokolwiek byłyby rodzaju, co do których Strony zaprzeczałyby sobie wzajemnie pewnego prawa, a które nie mogłyby być załatwione polubownie w drodze zwykłego postępowania dyplomatycznego, będą poddane dla osądzenia bądź to Trybunałowi Rozjemczemu, bądź też Stałemu Trybunałowi Sprawiedliwości Międzynarodowej, tak jak jest to przewidziane poniżej. Rozumie się przytem, że wspomniane wyżej kwestje sporne obejmują te mianowicie sprawy, o których wspomina artykuł 13-ty Paktu Ligi Narodów.

Postanowienie to nie stosuje się do spraw spornych, powstałych z faktów, które zdarzyły się przed niniejszym traktatem i które należą do przeszłości.

Sprawy sporne, dla których rozwiązania przewidziane jest w innych, będących w mocy konwencjach między Wysokimi Stronami Umawiającymi się, postępowanie specjalne, będą załatwiane stosownie do postanowień tych konwencji.

Artykuł 2.

Przed wszelkiem postępowaniem rozjemczem albo przed wszelkiem postępowaniem przed Stałym Trybunałem Sprawiedliwości Międzynarodowej, sprawa sporna będzie mogła, za obopólną zgodą Stron, być przedłożona, w celu pojednania, stałej komisji międzynarodowej, zwanej Stałą Komisją Pojednawczą, utworzoną zgodnie z niniejszym traktatem.

Artykuł 3.

O ile chodzi o sprawę sporną, której przedmiot wedle ustawodawstwa wewnętrznego jednej ze Stron należy do kompetencji jej sądów państwowych, spór będzie przedłożony postępowaniu przewidzianemu przez niniejszy traktat dopiero po uprawomocnieniu się wyroku, wydanego w czasie słuszenie uzasadnionym przez właściwe państwowe władze sądowe.

Artykuł 4.

Stała Komisja Pojednawcza, przewidziana w artykule 2-gim, będzie się składała z pięciu członków, którzy będą wyznaczeni jak następuje: każda z Wysokich Stron Umawiających się zamianuje komisarza z pośród swoich obywateli, a obie za wspólną zgodą wyznaczą trzech innych komisarzy z pośród obywateli państw trzecich; ci trzej komisarze będą musieli być różnych narodowości, a z pomiędzy nich Wysokie Strony Umawiające się wyznaczą prezesa Komisji.

Komisarze są mianowani na trzy lata; mandat ich może być ponowiony. Będą oni sprawowali swe funkcje aż do zastąpienia ich przez innych, a w każdym razie aż do ukończenia swych prac, będących w toku w chwili wygaśnięcia mandatu.

Mandaty, któreby się opróżniły skutkiem śmierci, dymisji albo z innej jakiej przeszkody, będą w najkrótszym czasie ponownie obsadzone, wedle sposobu ustalonego dla mianowań.

Artykuł 5.

Stała Komisja Pojednawcza będzie utworzona w ciągu trzech miesięcy od chwili wejścia w życie niniejszego traktatu.

O ile w ciągu wymienionego terminu nie dojdzie do mianowania komisarzy wspólnie wyznaczanych, lub, gdy chodzi o mianowanie zastępcy, w ciągu trzech miesięcy od zawakowania urzędu, Prezydent Związku Szwajcarskiego, w braku innego porozumienia, będzie proszony o dokonanie niezbędnych nominacyj.

Artykuł 6.

Stała Komisja Pojednawcza będzie powoływana do działania drogą podania, zwróconego do przewodniczącego przez obydwie Strony za wspólnym porozumieniem, a w braku porozumienia, przez jedną lub drugą ze Stron.

Podanie, po krótkim przedstawieniu przedmiotu sporu, zawierać winno wezwanie do Komisji, by zastosowała wszelkie środki, mogące doprowadzić do pojednania.

O ile podanie pochodzi tylko od jednej ze Stron, winno ono być przez nią notyfikowane bez zwłoki Stronie przeciwnej.

Artykuł 7.

W ciągu 15 dni od daty, w której jedna z Wysokich Stron Umawiających się wniosła spór do Stałej Komisji Pojednawczej, każda ze Stron będzie mogła, dla zbadania tego sporu, zastąpić swego komisarza przez osobę, posiadającą specjalną znajomość sprawy podlegającej rozpatrywaniu.

Strona, która skorzysta z tego uprawnienia, winna o tem natychmiast zawiadomić drugą Stronę; druga Strona będzie mogła w takim wypadku uczynić to samo w terminie dni 15-tu od daty wręczenia jej zawiadomienia.

Artykuł 8.

Stała Komisja Pojednawcza będzie miała za zadanie wyjaśnić kwestje sporne, zebrać w tym celu wszystkie potrzebne informacje drogą śledztwa lub inną, i usiłować pojednać Strony. Będzie mogła, po zbadaniu sprawy, przedstawić Stronom tekst ugody, którą uważać będzie za odpowiednią, i udzielić im terminu dla wypowiedzenia się.

Po ukończeniu swych prac Komisja spíše protokół, stwierdzający, stosownie do wypadku, bądź to że Strony pogodziły się i podają, jeśli do tego doszło, warunki ugody, bądź też, że Stron nie można było pojednać.

Prace Komisji, o ile Strony nie umówią się inaczej, winny być zakończone w ciągu sześciu miesięcy, licząc od dnia, w którym Komisja została zawiadomiona o sporze.

Artykuł 9.

O ile nie nastąpi specjalna ugoda odmienna, Stała Komisja Pojednawcza ustali sama swą procedurę, która w każdym jednak razie musi być kontrydiktoryjną. W zakresie badań Komisja, o ile nie poweźmie jedno-myślnie innej decyzji, zastosuje się do postanowień Rozdziału III (Międzynarodowe Komisje Śledcze) Konwencji Haskiej z dn. 18 października 1907 r. w sprawie pokojowego załatwiania sporów międzynarodowych.

Artykuł 10.

Stała Komisja Pojednawcza zbierać się będzie w miejscowości, wyznaczonej przez swego przewodniczącego, o ile między Stronami nie nastąpi co do tego inne porozumienie.

Artykuł 11.

Prace Stałej Komisji Pojednawczej mogą być jawne tylko w razie uchwały powziętej przez Komisję za zgodą Stron.

Artykuł 12.

Strony będą reprezentowane w Stałej Komisji Pojednawczej przez agentów, którzy będą pełnili funkcje łączników pomiędzy Komisją i Stronami; będą one mogły pozatem również posilkować się mianowanymi przez nie w tym celu doradcami i rzeczoznawcami, i żądać przesłuchania wszystkich osób, których zeznania będą uważały za potrzebne.

Komisja, ze swej strony, będzie miała możność żądania wyjaśnień ustnych od urzędników, doradców i rzeczoznawców obydwóch Stron, jak również wszystkich osób, których przesłuchanie za zgodą ich rządów uzna za potrzebne.

Artykuł 13.

Z wyjątkiem przeciwnych postanowień niniejszego traktatu, uchwały Stałej Komisji Pojednawczej zapadają większością głosów.

Artykuł 14.

Wysokie Strony Umawiające się obowiązują się ułatwiać Stałej Komisji Pojednawczej jej prace, a w szczególności dostarczać jej w najszerszej mierze wszelkich potrzebnych dokumentów i informacji, oraz umożliwiać korzystanie ze znajdujących się w ich dyspozycji środków, by dać możność na ich terytorjach i zgodnie z ich prawodawstwem sprowadzania i przesłuchiwania świadków lub rzeczoznawców oraz zjeżdżania na miejsce.

Artykuł 15.

Podczas trwania prac Stałej Komisji Pojednawczej każdy z komisarzy otrzymywać będzie wynagrodzenie, którego wysokość będzie ustalona za wzajemnem porozumieniem Wysokich Stron Umawiających się, przyczem każda ze Stron poniesie koszty w równej mierze.

Artykuł 16.

W braku pojednania przed Stałą Komisją Pojednawczą sprawa sporna będzie przedłożona drogą kompromisu bądź to Stalemu Trybunałowi Sprawiedliwości Międzynarodowej według warunków i postępowania, jakie przewidziane są w jego statucie, bądź też Trybunałowi Rozjemczemu, według warunków i postępowania, jakie przewidziane są w Konwencji Haskiej z dn. 18-go października 1907 r. o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych.

O ile nie dojdzie między Stronami w ciągu jednego miesiąca do zgody w sprawie kompromisu, jedna lub druga z nich będzie mogła, wnieść sprawę sporną w drodze skargi wprost przed Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej.

C z ę ś ć II.

Artykuł 17.

Wszystkie sprawy, co do których rząd niemiecki i rząd polski różniłyby się i które nie mogłyby być załatwione polubownie w drodze zwykłego postępowania dyplomatycznego, a których rozwiązania nie możnaby poszukiwać na drodze osądzenia, tak jak to przewidziano w artykule 1-szym niniejszego traktatu, oraz dla których procedura załatwienia nie jest już przewidziana innemi będącemi w mocy konwencjami między Stronami, będą przekazane Stałej Komisji Pojednawczej, której obowiązkiem będzie proponowanie Stronom rozwiązania nadającego się do przyjęcia i, w każdym razie, przedstawienie sprawozdania. Będzie zastosowane postępowanie, przewidziane w art. 6 do 15 niniejszego traktatu.

Artykuł 18.

Jeśli w ciągu miesiąca od zamknięcia prac Stałej Komisji Pojednawczej, obie Strony nie dojdą do porozumienia, sprawa będzie wniesiona, na

podstawie skargi jednej lub drugiej Strony, przed Radę Ligi Narodów, która orzeknie zgodnie z artykułem 15 Paktu Ligi.

Postanowienia ogólne.

Artykuł 19.

We wszystkich wypadkach, a w szczególności jeśli sprawa, co do której Strony się różnią, wypływa z aktów już dokonanych lub będących w stanie dokonywania, Stała Komisja Pojednawcza albo, gdyby sprawa nie była do niej wniesiona, Trybunał Rozjemczy lub Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej, stanowiący zgodnie z art. 41-szym swego statutu, wskażą, w możliwie najkrótszym czasie, jakie środki tymczasowe winny być zastosowane. Do Rady Ligi Narodów, jeśli sprawa przed nią zostanie wniesiona, będzie należało również zarządzenie stosownych środków tymczasowych. Każda z Wysokich Stron Umawiających się obowiązuje się zastosować się do nich, wstrzymać się od wszelkich kroków mogących w sposób przesądzający sprawę oddziaływać na wykonanie rozstrzygnięcia lub ugody zaproponowanej przez Stałą Komisję Pojednawczą albo przez Radę Ligi Narodów i, w ogólności, nie wykonywać żadnych aktów, jakiegokolwiek rodzaju, któreby mogły oddziaływać na powiększenie sporu albo jego rozszerzenie.

Artykuł 20.

Traktat niniejszy będzie miał zastosowanie między Wysokimi Stronami Umawiającymi się także w tym wypadku, gdy inne mocarstwa byłyby również zainteresowane w sporze.

Artykuł 21.

Traktat niniejszy, zgodny z Paktem Ligi Narodów, nie narusza w niczem praw i obowiązków Wysokich Stron Umawiających się, jako członków Ligi Narodów, i nie będzie interpretowany, jako zweężający zakres misji Ligi, mającej na celu przedsięwzięcie środków właściwych dla skutecznego zabezpieczenia pokoju świata.

Artykuł 22.

Traktat niniejszy zostanie ratyfikowany. Dokumenty ratyfikacyjne będą złożone w Genewie w Lidze Narodów równocześnie z dokumentami ratyfikacyjnymi traktatu, zawartego w dniu dzisiejszym między Niemcami, Belgią, Francją, Wielką Brytanią i Włochami.

Wejdzie on w życie i pozostanie w mocy na tych samych warunkach, co wspomniany traktat.

Traktat niniejszy, sporządzony w jednym egzemplarzu, będzie złożony w archiwach Ligi Narodów, której Sekretarz Generalny będzie proszony o wręczenie każdej z Wysokich Stron Umawiających się uwierzytelnionych jego odpisów.

Sporządzono w Locarno, dn. 16 października 1925 r.

(—) Str., A.S.

**Projekt traktatu arbitrażowego między Niemcami
a Czechosłowacją.**

*(Tekst traktatu niemiecko-czechosłowackiego jest identyczny
z tekstem traktatu polsko-niemieckiego — Aneks D, str. 10).*

Aneks F.

**Projekt wspólnego listu do przedstawicieli Niemiec w sprawie
interpretacji artykułu 16-go Paktu Ligi Narodów.**

Delegacja niemiecka prosiła o pewne wyjaśnienia, dotyczące się artykułu 16-go Paktu Ligi Narodów.

Nie jesteśmy uprawnieni do wypowiedzania się w imieniu Ligi Narodów, lecz nie wahamy się, w związku z dyskusjami, które się już odbyły na Zgromadzeniu i w komisjach Ligi Narodów, i po wyjaśnieniach, które zostały między nami wymienione, zakomunikować Panom, w jaki sposób interpretujemy artykuł 16.

Według naszej interpretacji, zobowiązania, wynikające ze wspomnianego artykułu dla członków Ligi Narodów, winny być rozumiane w tem znaczeniu, że każde z państw, członków Ligi, jest obowiązane lojalnie i skutecznie współpracować dla sprawy poszanowania Paktu i przeciwstawienia się wszelkiemu aktowi agresji, w mierze zastosowanej do jego sytuacji wojσκowej i liczącej się z jego położeniem geograficznem.

Sporządzono w Locarno, dn. 16 października 1925 r.

(—) E.V., A.B., A.C., B.M., A.S., Dr. B.

2. Projekt traktatu gwarancyjnego między Francją a Polską.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Prezydent Republiki Francuskiej,
W równym stopniu dbając o to, aby Europa unikała wojny, przez szczere przestrzeganie zobowiązań, zaciągniętych w dniu dzisiejszym celem utrzymania pokoju powszechnego,

Postanowili zabezpieczyć sobie wzajemnie jego dobrodziejstwa za pomocą traktatu, zawartego w ramach Paktu Ligi Narodów i traktatów istniejących między nimi,

I wyznaczyli w tym celu, jako swych pełnomocników:

.....
którzy, po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i należyte co do formy, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł 1.

W razie, gdyby Polska lub Francja ucierpiała przez niedotrzymanie zobowiązań, zaciągniętych w dniu dzisiejszym między nimi a Niemcami w celu utrzymania pokoju powszechnego, Francja i nawzajem Polska, postępując zgodnie z artykułem 16-ym Paktu Ligi Narodów, obowiązują się udzielić sobie niezwłocznie pomocy i poparcia, o ile takiemu niedotrzymaniu zobowiązania towarzyszyć będzie niesprowokowane użycie siły zbrojnej.

W razie, gdyby Rada Ligi Narodów, orzekając w sprawie do niej wniesionej stosownie do powyższych zobowiązań, nie zdołała przeprowadzić przyjęcia swego raportu przez wszystkich swych członków, wyjąwszy przedstawicieli Stron będących w sporze, i gdyby Polska lub Francja zostały napadnięte bez zaczepki ze swej strony, Francja i wzajemnie Polska, postępując zgodnie z artykułem 15 ustęp 7 Paktu Ligi Narodów, udzielą sobie niezwłocznie pomocy i poparcia.

Artykuł 2.

Nic w traktacie niniejszym nie narusza praw i obowiązków Wysokich Stron Umawiających się, jako członków Ligi Narodów, i nie będzie interpretowane, jako zwężające zakres misji Ligi, mającej na celu przedsięwzięcie środków właściwych dla skutecznego zabezpieczenia pokoju świata.

Artykuł 3.

Traktat niniejszy będzie zarejestrowany w Lidze Narodów zgodnie z Paktem.

Artykuł 4.

Traktat niniejszy będzie ratyfikowany. Dokumenty ratyfikacyjne będą złożone w Genewie w Lidze Narodów, jednocześnie z ratyfikacją traktatu, zawartego w dniu dzisiejszym między Niemcami, Belgją, Francją, Wielką Brytanią i Włochami, oraz traktatu, zawartego pod tą samą datą między Niemcami a Polską.

Wejdzie on w życie i pozostanie w mocy na tych samych warunkach, co powyższe traktaty.

Traktat niniejszy, sporządzony w jednym egzemplarzu, będzie złożony w archiwach Ligi Narodów, której Sekretarz Generalny będzie proszony o wręczenie każdej z Wysokich Stron Umawiających się uwierzytelnionych jego odpisów.

Sporządzono w Locarno, dnia 16-go października 1925 r.

(—) A.B., A.S.

3. Projekt traktatu gwarancyjnego między Francją a Czechosłowacją.

(Tekst traktatu francusko-czechosłowackiego jest identyczny z tekstem traktatu francusko-polskiego pkt. 2 str. 15).

189

Nie pożyczaj się do domu

BIBLIOTEKA
UNIwersytecka
Gdańsk

11 357011

11 357012

11 357013

11 357014

11 357015

11 357016

11 357017